

DO KAPSY:

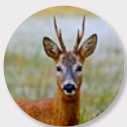
LES

126
DRUHŮ
živočichů,
rostlin
a hub

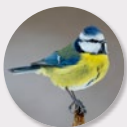
Obsah

Barevný kód rozděljuje lesní živočichy, rostliny a houby podle charakteristických znaků do sedmi skupin.

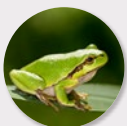
OD STRANY 6

Savci

OD STRANY 22

Ptáci

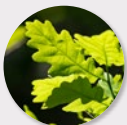
OD STRANY 52

**Obojživelníci
a plazi**

OD STRANY 58

Bezobratlí

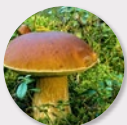
OD STRANY 82

Stromy a keře

OD STRANY 98

**Kvetoucí byliny
a trávy**

OD STRANY 110

**Kaprad'orosty, mechy,
lišejníky, houby**

OD STRANY 128

Kdo tady byl? Stopy zvířat v lese

URČOVÁNÍ ŽIVOČICHŮ, ROSTLIN A HUB

Jak na to:

Zpozorovali jste
v lese zajímavého
živočicha,
rostlinu či houbu
a zajímá vás, jak
se jmenuje?

1

Zorientujte se
nejdříve na **STRÁNCE
S BAREVNÝMI KÓDY**
a zjistěte, do které
skupiny patří.

2

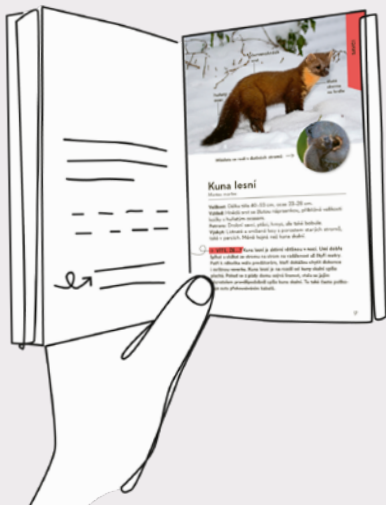
Potom nalistujte
**ORIENTAČNÍ
STRANU**
této skupiny, kde
zjistíte, na kterých
stránkách v knize
máte pokračovat.

3

Zde objevíte ještě
několik málo
druhů, které
přicházejí v úvahu.

POROVNEJTE
svůj objev
s fotografiemi
a popisem v knize
a rychle zjistíte,
o kterého
živočicha, rostlinu
či houbu se jedná.

UTE WILHELMSENOVÁ

DO KAPSY:

LES

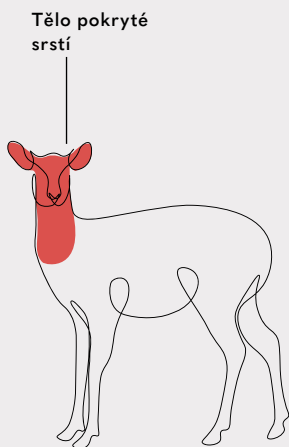
126
DRUHŮ
živočichů,
rostlin
a hub

Rychle ke správnému druhu

S BAREVNÝM KÓDEM

BAREVNÝ KÓD jednotlivých skupin lesních druhů slouží k co nejrychlejší orientaci v knize. V lesním ekosystému se setkáte se širokou škálou živých organismů. Žijí zde savci, ptáci, obojživelníci a plazi i bezobratlí živočichové, kterým vyhovuje prostředí tvořené stromy a keři, mezi nimiž vyrůstají kvetoucí byliny, kapradorosty, houby, mechy a lišejníky. Každé z těchto skupin byla přiřazena jedna barva, která označuje příslušná místa v knize. Nejprve se tedy podívejte, do jaké skupiny patří druh, který si přejete určit. Poté pomocí barevného kódu přejděte přímo na stránku, kde začínají popisy jednotlivých druhů z této skupiny.

STRANY 6 AŽ 21

Savci

Ačkoliv jsou savci největší živočichové v lese, setkáte se s nimi spíše výjimečně. Pozorovat jelena, divoké prase, vlka či lišku není snadné. Nápadnější a hojnější jsou menší druhy lesních živočichů, například veverka nebo jiné druhy hlodavců.

→ Všichni savci mají srst, kostru s páteří a čtyři končetiny. K savcům patří také člověk.

Barevný
pruh na kraji
stránky pomáhá
při hledání
v knize.

STRANY 22 AŽ 51

Ptáci

Lesní ptáci na sebe upozorňují zpěvem nebo charakteristickými zvukovými projevy. Když se podíváte nahoru, můžete je objevit ve větvích stromů nebo hustých keřů.

→ K charakteristickým znakům ptáků patří opeření a zobák, jehož tvar se u různých druhů liší podle toho, jestli se živí drobným hmyzem, plody a ořechy, nebo hlodavci a mršinami. Ptáci mají přední končetiny přeměněny v křídla.

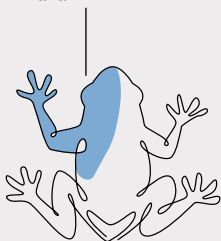
Tělo pokryté
peřím, křídla
a zobák

STRANY 52 AŽ 57

Obojživelníci a plazi

Obojživelníci mají
vlhkou kůži pokrytou
žlázami

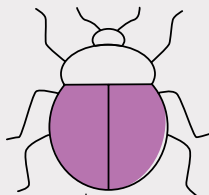

Obojživelníci, k nimž patří například žáby, mají vlhkou kůži pokrytou žlázami a k životu potřebují vodu. Larvy se vyvíjejí nejprve v tůních a jezerech.
→ Plazi, například hadi a ještěrky, mají suchou kůži, kterou pokrývá vrstva tuhých šupin nebo rohovitých štítků. Tato vrstva zabraňuje nadměrné ztrátě vody odpařováním z povrchu těla. Plazi tak mohou přežít i v suchých a horkých oblastech.

STRANY 58 AŽ 81

Bezobratlí

Chitinový plášť
hmyzu

Bezobratlí představují většinu všech živočišných druhů. Zahrnují rozmanité skupiny hmyzu, například brouky, motýly nebo mravence, ale také pavouky, stonožky, plže či žížaly. → Řadí se k nim všichni živočišové kromě obratlovců. Vyznačují se nesmírnou rozmanitostí druhů a mají zásadní význam pro ekologii lesa. Ve zdravé lesní půdě se hemží, lezou, hrabou a ryjí celé zástupy bezobratlých.

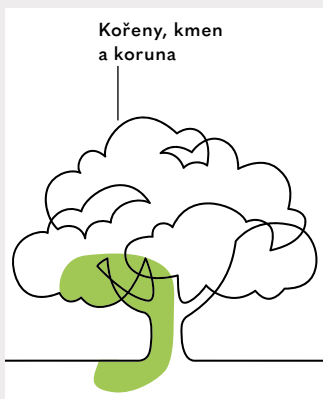

STRANY 82 AŽ 97

Stromy a keře

Stromy jsou hlavní představitelé lesa a vytvářejí prostředí pro další druhy lesních rostlin i živočichů.

→ Listnaté, smíšené a jehličnaté lesy se liší podmínkami k životu, které poskytují ostatním lesním obyvatelům. Stromy a keře se vyznačují tím, že jsou některé jejich části zdřevnatělé.

Barevné květy

STRANY 98 AŽ 109

Kvetoucí byliny a trávy

Tvorba květů je charakteristickou vlastností krytosemenných rostlin. Velmi krásnými a nápadnými květy se pyšní například konvalinka vonná, prvosenka vyšší nebo orsej jarní.

→ Trávy mají naopak většinou jednoduchá a nenápadná květenství, dlouhá tenká stébla a dlouhé listy se souběžnou žilnatinou.

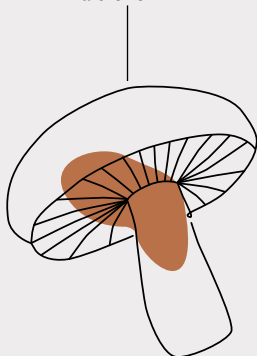
STRANY 110 AŽ 121

Kaprad'orosty, mechy, lišejníky a houby

Zástupci této skupiny netvoří květy, ale rozmnožují se jiným způsobem, většinou pomocí výtrusů neboli spor. Jsou tedy opakem semenných rostlin, které produkují semena.

→ Houby se neřadí ani mezi rostliny, ani mezi živočichy. Tvoří vlastní samostatnou říši živých organismů, která zahrnuje velice rozmanité druhy.

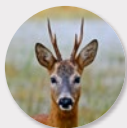
Houba s typickým
kloboukem
a třeněm

SAVCI

rychlé určování

Savci vyživují svá mláďata mateřským mlékem, které produkují mléčné žlázy samic. Novorozeným mláďatům je tak bez většího úsilí poskytována výživa s bohatým obsahem tuků a živin, díky níž mohou rychle růst. Tělo savců zpravidla pokrývá srst složená z chlupů, která jim pomáhá udržovat stálou tělesnou teplotu, jsou tedy relativně nezávislí na okolních podmínkách. Chrup se skládá z různých typů zubů. Počet zubů i jejich stavba odpovídají způsobu přijímání potravy daného druhu.

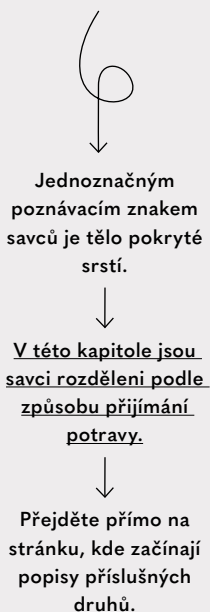

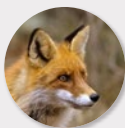
OD STRANY 8

Býložravci

Velké množství savců se řadí mezi výhradní býložravce, například srnčí a jelení zvěř. Živí se trávou, bylinami, mladými výhonky, plody, houbami nebo kůrou stromů. Srnci a jeleni patří k přežvýkavým sudokopytníkům, kteří dokážou strávit potravu teprve poté, co ji zvrátí zpět do úst a ještě jednou ji sežvýkají.

→ Prase divoké je typickým všežravcem. Jako potrava mu slouží plody, semena, bukvice a žaludy, ale také hmyz a červi, drobní hlodavci, houby a kořeny. Potravu vyhledává pomocí skvěle vyvinutého čichu.

OD STRANY 14

Psovité a lasicovité šelmy

Suchozemské šelmy se živí převážně masem jiných obratlovců, které loví ve skoku nebo v běhu pomocí ostrých drápů a silných zubů. K šelmám patří vlci, lišky a zástupci lasicovitých.

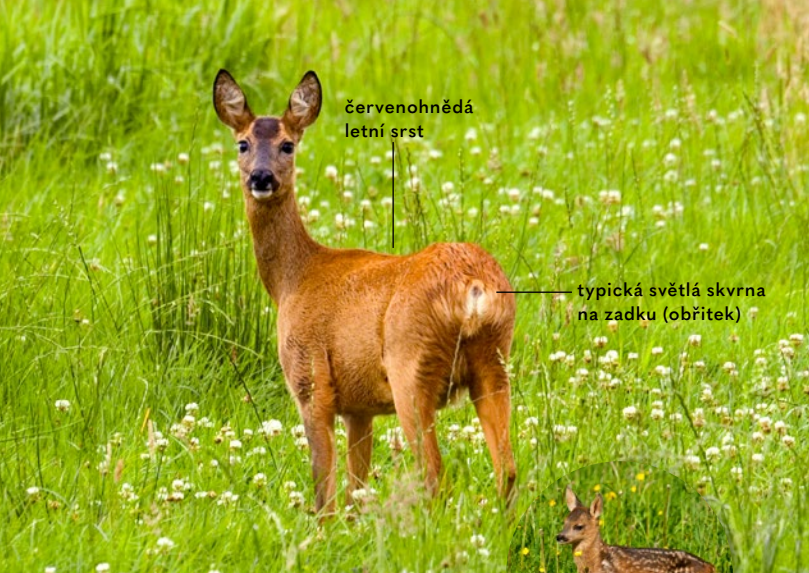
OD STRANY 18

Hlodavci a rejsek

Nejdůležitějším charakteristickým znakem všech hlodavců jsou neustále dorůstající hlodáky, dva v horní a dva v dolní čelisti. K této početné skupině savců patří například veverky, myši, svišti, zajíci a křečci.

→ Veverka obecná se sice řadí k hlodavcům, je však všežravec a její pestrý jídelníček se výrazně obměňuje v závislosti na ročním období. Velkou část potravy tvoří ořechy, plody a semena. Kromě toho se živí také bezobratlými živočichy, vejci a mláďaty ptáků.

→ Rejsek obecný se tvarem těla podobá některým drobným hlodavcům, náleží ale do řádu hmyzožravců, kam vedle ostatních rejsků a rejsců patří také ježci, krtci či bělozubky.

Srnče s charakteristickými bílými puntíky vypadá roztomile →

Srnec obecný

Capreolus capreolus

Velikost: V kohoutku až 75 cm.

Vzhled: Velmi štíhlý a půvabný zástupce čeledi jelenovitých. Rezávě červená letní srst se žlutavě bílou skvrnou na zadku (obřitekem neboli zrcátkem). V zimě tmavší šedohnědé zbarvení se zářivě bílým obřitekem. Srnče v prvních dvou měsících života bíle skvrnité. Parůžky u samců poměrně krátké.

Potrava: V létě tráva, byliny, plody, houby. V zimě pupeny a kůra stromů.

Výskyt: Listnaté a smíšené lesy, také v kulturní krajině se živými ploty, na okrajích lesů, polích a loukách, hojně rozšířený.

V Evropě je srnec nejhojnější a nejmenší zástupce jelenovitých. Velké oblibě se těší především roztomilá, bíle skvrnitá srnčata s velkýma očima. Srnčí zvěř je velice přizpůsobivá a daří se jí v kulturní krajině. Má však i své nepřátele, hlavně potulné psy a automobily na naší extrémně husté síti silnic.

↑ Stopa srnce je podlouhle srdčitá šlápěj, dlouhá max. 5 cm

↑ Samcům vyrůstají krátké parůžky

Pro mláďata představují velké nebezpečí zemědělské žací stroje. V květnu a červnu, kdy se sečou louky a pastviny, ještě nedokážou před blížícími se stroji utéct a stávají se obětí jejich nožů. Zabránit tomu může pozdější termín sečení až v červenci.

→ **VÍTE, ŽE...?** Srnec obecný má dobře vyvinutý čich. Člověka dokáže vycítit na vzdálenost více než 300 metrů. Když se cítí ohrožený, rychle se několika skoky vrhne do úkrytu v hustém podrostu nebo ve křoví.